

- Менә ун ел инде, яздан алып козгә кадәр мин Ельники районы Ликийе авылында яшим. Барысын да беләм. Биредә ихтирамга лаек кешеләр яши, дип яза район газетасы «Ельниковская трибуна» корреспонденты Виктор Нещерет . - Аларнын ботен гомере авылга, колхоз сафына багышлаганнар.

Ликийе авылында гомер иткән Азиза белән Хосәен Утешевлар гаиләсендә ун бала үскән. Барысын да киендерү нәм ашату очен әти-әниләренә күп эшләргә туры килгән. Ә эшләр исә, бетмәс-токәнмәс кадәр күп. Анын остенә йорт жирләрендәге мал-туарны карау хезмәте дә иртә таннан башлана; сыер, бозаулар, сарыклар нәм кош-корт тотканнар алар. Аннан, карангы тонгә кадәр, колхоз производствосында хезмәт итү башланган. Тик колхозда эш хакы - трудоденьдагы таякчык булган. Аннан кайткач, тагы йорттагы мал-туар белән кайнашканнар. Гаиләдәге шәхси хужалык балаларны ашату-эчерү, киендерүдә зур роль уйнаган.

Сания 1933 елнын февралендә Ельники районы Ликийеда Азиза белән Хосәен Утешевлар гаиләсендә туа. Бөек Ватан сугышы башланганда, кечкенә булу сәбәпле, әти-әнисенен нәм башка туганнарнын нигә елавын анлап бетерми Сания. Сугыш сүзе, кечкенә кыз очен, берни турында да сойләми дә, берни дә анлатмый да. Шуна да карамастан, авылда нинди хәл булуын сизә ул, чонки әнисе нәм күршеләрендәге өлкән яшьтәге ир-атларнын бесе артыннан берсе китәндә бигрәк ачы елаганнар.

Фронтта – корал тотып сугышканда, авылда калган бала-чага белән карт-корылар, дошманны жинү очен - иген-кыр-ларда корәш алып баралар. 1942 елда беренче сентябрьдә туган авылы Ликийе-еда булган мәктәпнен беренче сыйныфына укырга керә язма героёбыз. Дүрт сыйныфтан сон, уника яшендәге яшүсмер кыз, колхозга эшкә китә. Бу бердәнбер трудоденьга ни дә булса би-релә торган урын була бу елларда. Ә гаиләләрендә, кечкенә баладан алып олысына кадәр, үз хужалыклары эшләрендә жин сызганып эшләгәннәр.

Сания, гаиләдәге балаларнын ин зурысы буларак, кыш айларында фермада өлкәннәргә булышкан. Яз башлануга, кояшнын беренче нурлары белән, чәчү кампаниясендә катнашкан. Иген-кырлардагы чәчүгә орлык әзерләгән. Аннары, нәрәт буенча, кышка печән әзерләгәннәр. Ә коз коне бәрәнге нәм чогендер алу башлана; шунда хезмәт иткән. Шулай ел артыннан ел үтә... Кияүгә чыга Сания Хосәен кызы. Оч ул тәрбияләп үстерә ул. Кечкенә улы Хәлил бүген әнисен карый. Дүртенче февраль конне Сания Хосәен кызы Утешевага 88 яшь тулды. Ул элеккечә үк Ликийе авылында яши. Олы яшьтә булу сәбәпле, үз-үзенә мостәкыйль рәвештә хезмәт күрсәтә алмый, әмма ой эчендә йори. Әнисен хормәт итеп, улы Хәлил һәрвакыт ана ярдәм итеп тора, хәтта бәхете белән дә санашмый.

Саниянен сәнлесе Нәфисә Хосәен кызы Утешева да Ликийе авылында гомер итә. Ул

апасыннан бер аз яшрәк. Нәфисәнен дә, шул ва-кыттагы миллионлаган авыл кешеләре язмышы тосле, туган апасы Сания язмышына ике тамчы су кебек охшаш. Сугыш чоры балачагы - башлангыч мәктәпнен дүрт сыйныфы һәм колхоз эше. Колхоз бригадиры, кече яшьтәге балаларны жәлләп, аларга нарядтагы эшнен жинелрәген бөлөп бирергә тырышкан....

- Хәзерге вакытта анын картлыгын балалары, оныклары һәм оныкчыклары хөрмәтли. Нәфисә Хосәеновнанын улы Наиль белән без, карлар ерып, буранда Ликийнега килдек. Ельник районынын сугыш һәм хезмәт ветераннары Советы кушуы буенча, Хосәен кызлары Сания белән Нәфисә Утешеваларга «Сугыш чоры балалары» медальләрен тапшырдык.

Минемчә, бу хатын-кызлар әлеге бөләккә лаек. Аларнын балачагына ин авыр вакытлар туры килә; жылкәләренә кып миһнәт тошә. Кып балалы Хосәен Утешев гаиләсеннән бөлгенгә икәв – Сания белән Нәфисә, апалы-сенелле исән калганнар,- ди Виктор Неңерет.

Бәхетегез озын-озак хәерле гомерләр белән тулсын, хөрмәтле Сания белән Нәфисә апаларыбыз.

Н.ХӘЛИЛ